

Euro: Kdy bude?

02.Června 2009 Jaromír Drábek

Vstupem do Evropské unie v roce 2004 se Česká republika zavázala přistoupit po splnění Maastrichtských kritérií k jednotné evropské měně. Na rozdíl od některých starých členských zemí, které si v tomto ohledu vyjednaly trvalou výjimku, nestojí tedy před Českou republikou otázka, zda euro přijmout, ale ke kterému termínu je jeho přijetí nejvhodnější.

Jednotná evropská měna funguje v některých členských zemích EU již od roku 1999, má tedy za sebou deset let existence. Za tu dobu se jednoznačně projeví výhody společné měny. Základními výhodami, které významně ovlivňují konkurenceschopnost podnikatelských subjektů v eurozóně, jsou především odstranění kurzových rizik a odbourání transakčních nákladů. Tyto výhody jsou významné především pro země s vysokou otevřeností ekonomiky, kde je významná část národní produkce směřována do ostatních zemí eurozóny.

Ekonomika České republiky je právě takovou otevřenou ekonomikou, podíl exportu na hrubém domácím produktu přesahuje 80 % a více než 90 % exportu z ČR je směřováno do zemí eurozóny. Další nezanedbatelnou výhodou členství v eurozóně je psychologické zařazení do skupiny zemí, která je z vnějšího pohledu považována za stabilní celek.

Základní nevýhodou členství v eurozóně je rezignace na vlastní měnovou politiku státu. Stát v takovém případě nemůže prostřednictvím nástrojů centrální banky používat měnové nástroje, ať už se jedná o řízenou devalvaci či revalvaci či o nastavení základních úrokových sazeb.

Zjednodušeně řečeno, přijetí eura je výhodné pro podnikatelskou sféru. Pro stát se na první pohled jeví jako nevýhodné, protože ztrácí některé měnové nástroje. Nicméně v konečném důsledku je přijetí eura výhodné pro rozvoj ekonomiky státu a tím pádem pro stát jako takový.

Česká republika po vstupu do Evropské unie stanovila několikrát cílový termín pro přijetí eura. Žádný z těchto termínů nebyl dodržen, a to především proto, že fiskální disciplína českého státu nenaplnovala podmínky stanovené Evropskou unií pro vstup do eurozóny. Naše země tak nevyužila příležitosti, kdy výrazný rozvoj ekonomiky umožňoval stlačení schodku veřejných rozpočtů pod požadovanou 3 %, na rozdíl od Slovinska a Slovenska, které toto období využily a přijaly euro v minulých dvou letech. Zvláště v případě Slovenska, které má podobnou strukturu ekonomiky jako ČR, získaly tímto krokem slovenské podniky významnou konkurenční výhodu a zároveň se Slovensko stalo investičně atraktivnější destinací.

V současném období ekonomické recese je z krátkodobého pohledu v ČR naplnění Maastrichtských kritérií neuskutečnitelné. Zásadní otázkou nyní je, jak sladit postupy státu směřující proti důsledkům ekonomické recese, které zvyšují schodek veřejných financí, se střednědobým cílem přijetí eura. Je tedy úkolem pro nynější vládu, byť nemá standardní politický mandát, aby průběžně vyhodnocovala fiskální dopady krizových opatření a připravovala pozici pro to, aby bylo možné v co nejbližší době definovat reálný plán postupu přijetí eura se zřetelným časovým cílením.